

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la recurs

învinuirea lui

Sergiu Pisari

(art. 324 alin.(2) lit. c), art. 327 alin. (1) din Codul penal)

*(Dosarul nr. 1ra-560/23
1-17056940-01-1ra-10042023)*

Procedura judecării recursurilor depuse până la 01 septembrie 2023 (hotărâre de referință); Art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP - respingerea eronată a unui apel ca fiind tardiv; Acțiunea civilă respinsă de CSJ ca neîntemeiată; Art. 427 alin. (1) pct. 12) CPP - eroarea comisă de instanțele ierarhic inferioare când au refuzat de a califica fapta drept corupție pasivă comisă prin extorcare.

01 aprilie 2025

Au judecat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță – Roman Mazureț

Instanța de apel – Gheorghe Scutelnic, Oleg Moraru, Svetlana Șleahțițki, Angela Revenco, Ala Rotaru și Ghenadie Liulca

Instanța de recurs – Nadejda Toma, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun, Victor Boico

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Sergiu Pisari,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Ghenadie Eremciuc,

Vladislav Gribincea, *judecători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Sergiu Pisari s-a născut în 1985 în r-nul Briceni. El a fost acuzat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) și 327 alin. (1) (14 episoade) din Codul penal.

2. Sergiu Pisari a fost apărat de avocatul Boris Cîrțica.

3. În prima instanță, cauza a fost examinată în procedură generală. La 05 februarie 2019, Judecătoria Edineț, sediul Ocnița, a încetat procesul penal pe capătul de acuzare prevăzut la art. 324 alin. (4) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală. Sergiu Pisari a fost achitat pe toate 14 episoade prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Acțiunea civilă înaintată de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la repararea prejudiciului material, în mărime de 93.600 de lei, a fost respinsă ca neîntemeiată. Instanța de judecată a respins și solicitarea de încasare a cheltuielilor de judecată în mărime de 39.476 de lei.

4. Procurorul și Serviciul Fiscal de Stat au depus apel. Ei au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de condamnare pe toate capetele de acuzare. De asemenea, ei au solicitat admiterea acțiunii civile, încasarea cheltuielilor de judecată și confiscarea sumei dobândite pe cale infracțională.

5. La 12 noiembrie 2020, Curtea de Apel Bălți a respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat. Instanța a admis apelul procurorului din alte motive și inculpatul a fost achitat pe toate capetele de acuzare din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. În latura acțiunii civile și a cheltuielilor de judecată, sentința a fost menținută fără modificări.

6. Procurorul și Serviciul Fiscal de Stat au contestat decizia instanței de apel cu recurs. La 22 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului și a reprezentantului Serviciului Fiscal de Stat, a casat decizia instanței de apel și a remis cauza la re judecare.

7. La 23 ianuarie 2023, Curtea de Apel Bălți a respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat ca fiind tardiv. A fost admis apelul procurorului și s-a casat sentința în latura penală, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care procesul penal în temeiul art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost încetat, deoarece fapta inculpatului constituie contravenția prevăzută la art. 315 Cod contravențional (în redacția până la modificările operate prin Legea nr. 102 din 14 aprilie 2022, în vigoare din 20

iulie 2022). Procesul contravențional a fost de asemenea încetat pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale. Procesele penale în privința inculpatului pe art. 327 alin. (1) Cod penal (14 episoade) au fost încetate, deoarece fapta constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional (în vigoare la data comiterii ei), care au fost încetate în legătură cu intervenirea prescripției răspunderii contravenționale. În rest, dispozițiile sentinței referitor la acțiunea civilă și cheltuieli judiciare au fost menținute.

8. La 28 martie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a contestat decizia Curții de Apel, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia și admiterea acțiunii civile. La 05 aprilie 2023, și procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Inga Pascari, a contestat decizia instanței de apel cu recurs în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

9. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 03 august 2017, iar cauza penală a fost transmisă în instanța de judecată la 24 august 2017. Prima instanță a examinat cauza în perioada 05 septembrie 2017 – 05 februarie 2019. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele: 28 februarie 2019 – 12 noiembrie 2020; 28 aprilie 2021 – 23 ianuarie 2023. Curtea Supremă de Justiție a examinat cauza în perioada: 21 ianuarie – 22 martie 2021. La 10 aprilie 2023, cauza a ajuns a doua oară la Curtea Supremă de Justiție.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

10. Sergiu Pisari, în calitate de angajat al Serviciului Vamal, este acuzat că, pe 19 august 2016, urmărind un scop financiar, a solicitat, a acceptat și a primit personal, prin extorcare, pentru sine, de la Gubschii Vladislav, o sumă de bani sub formă de mită, care nu depășește 100 de unități convenționale. Acestea nu i se cuveneau și, având în vedere funcția deținută, i se interzicea să intervină, să favorizeze sau să autorizeze trecerea persoanelor aflate în autocarul Mercedes cu n/î „KHB888” și a mărfurilor acestora prin frontiera de stat a Republicii Moldova, prin Postul vamal Otaci, fără efectuarea controlului vamal și a controlului la trecerea frontierei. Fapta s-ar fi comis sub amenințarea unui control vamal detaliat, cu întocmirea declarațiilor vamale de către pasageri și cu tergiversarea nejustificată a acestuia în cazul în care suma de bani solicitată nu ar fi fost oferită. Cererea de transmitere a banilor a fost mascată sub expresia „*ceva, de ceai*”. Aceleași fapte au fost repetate și în legătură cu autocarul Setra cu n/î „ST IT 888”. Acțiunile au fost încadrate juridic în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal (corupere pasivă) – exprimată prin pretinderea, de către o persoană publică de bani, în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, ce nu i se cuvin, pentru a îndeplini sau nu, ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșită prin extorcare.

11. Sergiu Pisari este învinuit și de faptul că, în perioada 16 iunie – 09 octombrie 2016, aflându-se la serviciu, pe sensul de intrare, a documentat traversarea frontierei de stat de către mai multe unități de transport și nu a constatat faptul necorespunderii datelor pasagerilor de pe sensul de ieșire cu cel de pe intrare, inclusiv prin contrapunerea numărului și datelor pasagerilor aflați în salonul autocarului. Astfel, Sergiu Pisari avea obligația în 14 cazuri de control a unităților de transport, ca să verifice corectitudinea respectării categoriei serviciului prestat prin contrapunerea datelor din fila MD1 sau MD2, cu cea din fila de control, iar în caz de depistare a încălcărilor, să întreprindă acțiunile prevăzute de pct. 39 a Hotărârii Guvernului nr. 456 din 24 aprilie 2007, inclusiv prin întocmirea actului pentru examinarea cazului cu privire la contravenție inițiat în conformitate cu art. 197 alin. (14) Cod contravențional. Astfel, ar fi fost prejudiciat Bugetul de Stat prin neîncasarea amenzilor pentru încălcările depistate, în cuantum de la 10.400 până la 11.800 de lei pentru fiecare caz în parte. Acțiunile au fost încadrate distinct în baza art. 327 alin. (1) din Codul penal (14 episoade de abuz de serviciu) - exprimate prin folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, cu cauze de daune considerabile intereselor publice.

12. La 18 august 2017, după finalizarea urmăririi penale, Serviciul Fiscal de Stat (SFS) a depus la organul de urmărire penală cerere cu privire recunoașterea în calitate de parte civilă și repararea prejudiciului material, fără a indica suma exactă a prejudiciului. SFS a invocat că Sergiu Pisari este acuzat de 14 episoade de abuz de serviciu, conform art. 327 alin. (1) Cod penal, pentru neîndeplinirea obligațiilor de verificare a pasagerilor la intrarea în țară, în perioada 16 iunie – 09 octombrie 2016. Acesta nu a constatat neconcordanțele din documentele de frontieră și nu a întreprins măsurile legale prevăzute de Hotărârea de Guvern nr. 456/2007 și art. 197 alin. (14) Cod contravențional. Prin omisiunea sa, bugetul de stat ar fi fost prejudiciat.

b. Probatoriul

13. Un șofer al mijlocului de transport, Vladislav Gubschii, care a fost audiat în calitate de martor în prima instanță, a comunicat că, în luna august 2016, revenind din Federația Rusă în Republica Moldova, la volanul unui Mercedes Sprinter, cu câțiva pasageri, a trecut prin vama Moghilev-Podolsk. După controlul vamal, Pisari Sergiu i-a solicitat o sumă pentru „ceai”. Martorul i-a dat 500 ruble, decizie care a fost luată personal de el, deoarece nu a fost precizată o sumă anumită, dar pașaportul a fost restituit fără bani. El a subliniat că colaboratorul vamal a efectuat controlul înainte de a primi banii. Declarații analogice Gubschii a făcut și în timpul audierilor anterioare.

14. Alt șofer al altui mijloc de transport, Ștefan Antoniuț, care a fost audiat în calitate de martor în prima instanță, a declarat că, în perioada 2008-2017, a lucrat ca șofer, traversând frontiera de două sau trei ori pe lună. Pe 19 august 2016, se afla la postul vamal Otaci, unde, după controlul pașapoartelor, poliția de frontieră a verificat bagajele. Ion Popa i-a solicitat să pună bani în pașaport, iar acesta a

executat indicația. Nu își amintește dacă Sergiu Pisari a efectuat verificarea și nu i-a fost clar pentru cine erau destinați banii ceruți, dar el cunoștea despre obiceiul de a transmite bani pentru vameși. El a notat că banii au fost solicitați după controlul vamal, iar la trecerea frontierei nu a întâmpinat dificultăți.

15. Martorul Ion Popa, care a fost audiat în prima instanță, a declarat că activează ca șofer, traversând de 2-3 ori pe lună frontiera vamală prin punctul Otaci. Pe ruta spre Sankt-Petersburg, colabora cu Ștefan Antoniu. La vamă, se efectua control, iar vameșii solicitau de obicei să se lase ceva la „ceai”. Astfel, el a transmis benevol sume de 50, 100, până la 200 de lei, în funcție de călători. El afirmă că a oferit declarații organului de urmărire penală după vizionarea secvenței video și nu a fost amenințat de colaboratorii vamali sub pretextul unui control minuțios, pentru a le transmite bani, însă a transmis bani benevol pentru a evita reținerile în vamă. La 19 august 2016, pașapoartele au fost verificate, iar apoi a început controlul bagajelor. Ulterior, i-a spus lui Ștefan Antoniu să pună bani pentru inspectorul vamal, iar pașaportul cu bani a fost transmis la ghișeu. După restituire, banii lipseau.

16. Înregistrarea video de pe purtător de informație CD-RW de model „acme” cu inscripția „PTF Otaci, 19 august 2016”, ridicate în baza procesului-verbal de ridicare din 24 octombrie 2016 de la Serviciul Vamal, care conține imaginile video din 19 august 2016, captate de camerele exterioare care aparțin Serviciului Vamal instalate în PTF Otaci.

17. La dosar este anexat extrasul din ordinul nr. 732-p din 07 august 2012, prin care Sergiu Pisari a fost numit inspector superior la Postul vamal Volcineț-Moghiliov-Podolsc, parte a Biroului vamal Briceni. La 30 iunie 2015, Pisari a semnat fișa de post, care stipula obligația de a întocmi procese-verbale și de a colecta probe pentru constatarea contravențiilor vamale. Din copia graficului de serviciu pentru august 2016 rezultă că Pisari Sergiu a fost repartizat în tura nr. 3 pe datele de 03, 07, 11, 15, 19, 23, 27 și 31, în sectorul „autocare” și „autoturisme, autocamioane fără marfă” pe direcția de intrare. Aceasta confirmă că, la 19 august 2016, inculpatul se afla în serviciu.

18. Extrasul din baza de date privind transportul din 19 august 2016 arată că autocarul cu nr. KHB 888 a intrat în Republica Moldova la ora 07:21, fiind condus de Gubschii Vladislav. La ora 08:06, a intrat un alt autocar cu nr. ST IT 888 condus de Ion Popa. Ambele autovehicule au fost inspectate de Sergiu Pisari.

19. Prin procesul-verbal din 10 mai 2017, s-a dispus ridicarea de la Biroul Vamal Nord a filelor de control ale carnetelor „INTERBUS” utilizate în 2016. Prin procesul-verbal de ridicare din 23. iunie 2017 a înregistrat ridicarea foilor de parcurs, inclusiv nr. 11/0004276, 12/0004446, 08/0004324 și altele. Conform procesului-verbal din 06 iulie 2017, s-au ridicat carnetele nr. 0004358, 0004009, 0004108 și 0004107 de la ANTA, cu excepția carnetului nr. 0003658, care nu se afla la ANTA. Procesul-verbal din 07 iunie 2017 a documentat ridicarea carnetelor

INTERBUS nr. 0004175, 0004290, 0004446 și altele, eliberate pentru SRL „Scorpion Trans”. Acestea au fost recunoscute ca mijloace materiale de probă, în temeiul cărora, s-au pornit procese contravenționale în baza ordonanțelor Procuraturii Anticorupție pentru fapte incriminate conform art. 197 alin. (1) din Codul contravențional.

20. Prin procesul-verbal din 15 iunie 2017, s-a efectuat ridicarea informațiilor referitoare la datele de identitate ale inspectorilor vamali care au realizat controlul vamal și au introdus datele unităților de transport în sistemul informațional. Din aceasta reiese că Sergiu Pisari a efectuat controlul unităților de transport menționate în acuzații.

c. Sentința

21. Prin [sentința](#) Judecătorei Edineț, sediul Ocnița, din 05 februarie 2019, fapta incriminată inculpatului prevăzută la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost recalificată conform art. 324 alin. (4) Cod penal. Procesul penal a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Cu referire la capătul de acuzare pe art. 327 alin. (1) Cod penal (14 episoade), inculpatul a fost achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Instanța a respins acțiunea civilă înaintată de Serviciul Fiscal privind încasarea sumei de 93.600 de lei, reprezentând amenzile neachitate de nouă eventuali contravenienți care ar fi trebuit sancționați conform art. 197 alin. (14) Cod contravențional, motivând că inculpatul a fost achitat de infracțiunile comise.

22. Prima instanță a constatat cu referire la acuzația adusă conform art. 324 Cod penal că extorcarea presupune trei modalități, adică punerea victimei într-o situație care o obligă să transmită remunerația ilicită pentru a preveni efectele negative asupra intereselor sale legitime; amenințarea cu lezarea intereselor legitime ale victimei dacă nu îi este transmisă remunerația ilicită și nesatisfacerea cererii victimei, astfel încât aceasta este forțată să transmită remunerația ilicită pentru a evita prejudicierea intereselor sale legitime. În acest caz, în acțiunile inculpatului, exprimate prin fraza „*dă sau lasă de un ceai*” adresată martorilor Gubschi și Popa, nu este vorba despre o extorcare, întrucât, conform declarațiilor martorilor, această acțiune nu a fost însoțită de amenințări cu lezarea intereselor legitime ale acestora, iar martorii nu au fost avertizați că vor fi supuși unui control vamal riguros dacă nu vor transmite bani. Inculpatul nu a solicitat o sumă concretă, fiind un exemplu de pretindere de bunuri (bani) ce nu i se cuvin, exprimată verbal prin „ceai” și care a fost înțeleasă anume astfel de martori.

23. În ceea ce privește acuzația adusă conform 327 Cod penal, instanța a constatat că, în timpul examinării cauzei, inculpatul Sergiu Pisari, aflat în funcția de inspector superior la postul vamal Otaci, angajat al Serviciului Vamal, a primit filele de control din carnetele Interbus anexate la materialele dosarului, fără ca acestea să fie completate corespunzător la capitolul „categoria serviciului prestat”, prin bifarea căsuței corespunzătoare și aplicarea ștampilei necesare. În continuare,

instanța observă că art. 197 alin. (14) din Codul Contravențional prevedea o contravenție legată de nerespectarea obligațiilor în transportul rutier, dar aceasta a fost abrogată prin Legea nr. 295 din 21 decembrie 2017, în vigoare de la 12 ianuarie 2018. Potrivit art. 403 alin. (1) și (2) din Codul Contravențional, contravențiile prevăzute la art. 79 alin. (3), art. 265, 287, 287¹, 287² se examinează de Serviciul Vamal, iar sancțiunile pot fi aplicate de șefii birourilor și posturilor vamale, adjuncții acestora și șefii echipelor mobile. Având în vedere hotărârea Curții Constituționale, care a declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*” din art. 327 alin. (1) Cod Penal, precum și faptul că persoanele juridice nu au fost recunoscute ca parte vătămată sau parte civilă, instanța a concluzionat că nu s-a dovedit existența scopului infracțiunii și a semnelor laturii obiective a acesteia. Prin urmare, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal în cele 14 episoade invocate în rechizitoriu. În plus, încălcarea săvârșită de inculpat, care nu a depistat neajunsurile la completarea foilor Interbus, nu prezintă gradul de intensitate necesar pentru aplicarea unei pedepse penale, iar legiuitorul prevede și alte forme de răspundere, cum ar fi răspunderea disciplinară.

24. În instanța de judecată, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere cu privire la concretizarea pretențiilor din acțiunea civilă și a solicitat de a încasa de la Sergiu Pisari suma de 93.600 de lei cu titlu de prejudiciu material. Acesta a invocat că Sergiu Pisari, fiind angajat al Serviciului Vamal, în 14 cazuri nu a sesizat autoritatea competentă despre încălcarea prevederilor art. 197 alin. (14) din Codul contravențional, adică pentru nerespectarea, în cadrul desfășurării activității de transport rutier, a obligațiilor prevăzute în Codul transporturilor rutiere. Procuratura Anticorupție a sesizat Agenția Națională de Transport Auto (ANTA), care a încheiat procese - verbale cu privire la contravenție și a aplicat amenzi în cele paisprezece cazuri, dintre care în cinci cazuri, amenzile au fost achitate. În opinia Serviciului Fiscal de Stat, suma amenzii în cazul dat urmează a fi încasată de la inculpat în valoare de 93.600 de lei, reieșind din calculul a 400 unități convenționale + 120 unități convenționale, înmulțit la 20 de lei. Suma este constituită din sancțiunea minimă prevăzută de art. 197 alin. (14) din Codul contravențional, atât pentru persoană fizică cât și pentru persoană juridică.

25. Cu referire la acțiunea civilă, instanța a reținut că admiterea unei astfel de acțiuni, prin care se solicită încasarea amenzilor stabilite altor contravenienți, ar aduce atingere principiului caracterului personal al răspunderii contravenționale. Responsabilitatea pentru achitarea unei amenzi contravenționale revine exclusiv persoanei sancționate, iar o eventuală obligare a inculpatului la plata acestora ar fi nejustificată din punct de vedere juridic. În plus, instanța a constatat că prevederile art. 197 alin. (14) Cod contravențional, care ar fi putut constitui temei pentru asemenea solicitări, au fost abrogate. De asemenea, instanța a respins ca neîntemeiată solicitarea acuzării de stat privind încasarea de la Sergiu Pisari, în beneficiul statului, a cheltuielilor de judecată compuse din salariul procurorului și

salariul consultantului procurorului, deoarece conform art. 227 din Codul de procedură penală, salariul procurorului și al consultantului procurorului nu constituie cheltuieli judiciare care urmează a fi încasate. În plus, inculpatul a fost achitat pentru comiterea infracțiunilor.

d. Prima procedură de apel și de recurs

26. La 20 februarie 2019, procurorul în Procuratura Anticorupție, Oficiul Nord, Igor Pasat a depus apel. El a solicitat rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Sergiu Pisari să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 324 alin. (2) lit. c) și 327 alin. (1) – (14 episoade) Cod penal. Acesta a solicitat condamnarea inculpatului la 6 ani de închisoare în penitenciar semiînchis, cu o amendă de 6000 u.c. și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe 7 ani. De asemenea, se solicită condamnarea pe cele 14 capete de acuzare conform art. 327 alin. (1) Cod penal, cu amendă de 800 u.c. pentru fiecare și privarea de funcții publice pe 2 ani. Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pedeapsa totală ar trebui să fie de 6 ani de închisoare, cu amendă de 10 000 u.c. (200 000 lei) și privarea de funcții publice pe 10 ani. În plus, procurorul cere admiterea integrală a acțiunii civile, a cheltuielilor de judecată, în sumă de 39.476 lei, și să fie restituită suma de 355 de lei obținută pe cale infracțională. Referitor la recalificarea acțiunilor inculpatului din art. 324 alin. (2) lit. c) în art. 324 alin. (4) Cod penal, procurorul consideră că instanța a procedat greșit, deoarece martorii au declarat că au dat bani inculpatului pentru a facilita controlul vamal, nu din dorința de a ascunde obiecte interzise sau pentru a obține avantaje ilicite. Procurorul contestă și achitarea inculpatului pe capetele de acuzare privind infracțiunea de la art. 327 alin. (1) Cod penal, menționând că statul, în persoana Ministerului Finanțelor, a fost recunoscut ca parte civilă.

27. La 25 februarie 2019, șeful Direcției Generale Administrare Fiscală Nord, Tatiana Neghina, a depus apel împotriva sentinței, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile înaintată în mărime de 93.600 de lei. Apelantul subliniază că faptele constatate nu au dus la tragerea la răspundere contravențională a agenților economici și persoanelor fizice vinovate de comiterea contravențiilor prevăzute de art. 197 alin. (14) din Codul Contravențional. Sergiu Pisari nu a sesizat autoritatea competentă despre încălcarea articolului menționat în 14 cazuri. Din acest motiv, procurorul a inițiat 14 procese contravenționale, trimise pentru examinare la ANTA. Respectiv, datorită acțiunilor intenționate ale lui Pisari, bugetul de stat nu a încasat amenzi în mărime de 93.600 de lei. Apelantul mai consideră că inculpatul a comis o infracțiune prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul Penal, având semnele abuzului de serviciu. Vina inculpatului este demonstrată prin înregistrarea video și alte probe din dosar.

28. Prin [decizia](#) Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2020, apelul Serviciului Fiscal de Stat a fost respins ca nefondat, dat fiind faptul că în soluția instanței

privind achitarea inculpatului s-a indicat cert că Sergiu Pisari nu a avut atribuții de constatare și întocmire a proceselor-verbale cu privire la contravenții și, la momentul pronunțării sentinței, art. 197 alin. (14) Cod contravențional era abrogat și ar trebui exclus din actul de învinuire. Curtea de apel a admis parțial apelul procurorului, a casat sentința în latura penală și a decis achitarea inculpatului conform art. 324 Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Instanța a stabilit că nu există suficiente dovezi care să confirme faptele infracționale imputate, cum ar fi dovezi clare de primire a banilor sau probarea valorii exacte a sumelor presupuse a fi fost transmise. De asemenea, nu s-au găsit sume de bani la Pisari care să provină din activități infracționale. În ceea ce privește abuzul în serviciu, instanța a concluzionat că Pisari nu avea atribuții legale să întocmească procese-verbale contravenționale. De asemenea, nu s-au stabilit daune cauzate persoanelor juridice sau fizice, iar statul nu a fost considerat parte vătămată.

29. La 06 ianuarie 2021, procurorul în procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, a contestat decizia instanței de apel cu recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. La 18 ianuarie 2021, decizia a fost atacată și de către șeful Direcției generale administrare fiscală Nord, Valeriu Diacioc. Ambii solicită casarea deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

30. La [22 martie 2021](#), Curtea Supremă de Justiție a admis recursurile, a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile procurorului și reprezentantului părții civile și hotărârea pronunțată nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția. Instanța a subliniat că în decizia instanței de apel nu este motivată respingerea probelor acuzării. Argumentul instanței privind nedepistarea la Sergiu Pisari a sumelor bănești provenite din activitatea infracțională imputată, care ar confirma faptul infracțiunii, contravine ordonanței de începere a urmăririi penale din 13 octombrie 2016 și a materialelor ce o întemeiază, în speță nefiind vorba despre o investigație a unei presupuse infracțiuni în flagrant. Cu referire la acuzarea adusă în baza art. 327 alin. (1) Cod penal – (14 episoade), instanța a indicat că instanța de apel nu a dat o apreciere fișei postului inculpatului (f.d. 49-52, vol. I) și faptul că art. 197 alin. (14) Cod contravențional pentru perioada iunie-octombrie 2016 producea efecte juridice și permitea inculpatului întreprinderea măsurilor în vederea documentării cazului contravențional, cu remiterea ulterioară conform competenței. Totodată, la urmărirea penală, Statul, în persoana SFS, a fost recunoscut în calitate de parte civilă (f.d. 64-65, vol II). Inculpatului i sa incriminat abuzul de serviciu, nu „primirea de bani de la șoferi”, fapt exteriorizat prin neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu ce au generat cauzarea de daune intereselor statului, în calitate de persoană juridică.

e. A doua procedură de apel

31. În instanța de apel, inculpatul a pledat nevinovat, reiterând poziția sa din prima instanță și negând primirea de bani de la șoferii autocarelor. El a afirmat că responsabilitățile sale includeau verificarea camioanelor și actelor de însoțire, fără a avea instruire specifică pentru verificarea corectitudinii foilor Interbus. El a declarat că nu a condiționat șoferii de la care să primească bani pentru accelerarea traversării frontierei, neobservând încălcări în timpul controlului efectuat pe 19 august 2016. Înregistrările video confirmă că el a verificat interiorul vehiculului și bagajele, având ca scop prevenirea introducerii de obiecte interzise. Conform fișei sale de post, în cazul încălcărilor, el anunța șeful de tură, fără a avea competența de a întocmi procese-verbale. El nu a urmărit interese personale, ci a îndeplinit atribuțiile de serviciu, verificând numărul pasagerilor, fără a compara cu cei care au părăsit țara. În cursurile de specialitate, i s-a explicat importanța valabilității carnetului INTERBUS și a ștampilelor. Procesul-verbal se întocmea de șeful de post, iar el a confirmat că a fost informat despre îndatoririle sale, fără a folosi expresia „lasă/dă la un ceai” în discuțiile cu alții.

32. Prin [decizia](#) Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2023 (decizia motivată a fost pronunțată la 06 martie 2023), apelul declarat de către șeful Direcției Generale Administrare Fiscală Nord, Tatiana Neghina, a fost respins ca fiind tardiv. Instanța a admis apelul procurorului, a casat sentința în latura penală și a pronunțat o nouă hotărâre. Procesul penal în privința lui Sergiu Pisari pe art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost încetat, deoarece fapta constituie contravenție prevăzută la art. 315 Cod contravențional (în vigoare la data comiterii faptei). A fost încetat și procesul contravențional, pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale. Procesul penal pe capetele de acuzare prevăzute la art. 327 alin. (1) Cod penal (14 episoade), a fost încetat deoarece fapta constituie contravenția prevăzută la art. 312 Cod contravențional (în vigoare la data comiterii faptei). Și acest proces contravențional a fost încetat pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale. În rest, sentința a fost menținută.

33. Instanța de apel a respins apelul SFS ca fiind tardiv, invocând că, deși sentința a fost pronunțată în prezența reprezentantului SFS la 05 februarie 2019 și i-a fost înmănată copia (f.d. 34, vol. III), cererea de apel a fost înregistrată abia pe 25 februarie 2019, depășind termenul de 15 zile (f.d. 45, vol. III). Instanța a considerat că nu există motive obiective pentru repunerea în termenul de atac.

34. De asemenea, instanța de apel a confirmat că instanța de fond a respins corect acțiunea civilă înaintată de Serviciul Fiscal de Stat, având în vedere că suma de 93.600 de lei, reprezentând amenzile neachitate de contravenienți, era doar estimată, bazată pe calcule matematice deductive. Aceasta presupunea că suma ar fi fost încasată dacă inspectorul vamal ar fi trimis materialele către ANTA, care ar fi întocmit procese-verbale contravenționale pentru transportatori, iar aceștia ar fi plătit amenzile doar în cazul dovedirii vinovăției.

35. În ceea ce privește apelul procurorului, instanța a menționat că acțiunile lui Sergiu Pisari nu se încadrează în art. 324 alin. (2) lit. c) din Codul penal, ci mai

degrabă în art. 315 din Codul contravențional. Nu s-a demonstrat faptul extorcării unei sume de bani de la Vladislav Gubschii. Potrivit declarațiilor acestuia în fața instanței de fond, după efectuarea controlului vamal, Gubschii s-a apropiat de ghișeul colaboratorului vamal, prezentând pașaportul de circulație și pașaportul tehnic. Inculpatul a solicitat să i se lase „ceva la ceai”, fără a face o cerință concretă, iar din proprie inițiativă a dat 500 de ruble rusești (f.d. 6-8, vol. III). Instanța a concluzionat că Sergiu Pisari nu a solicitat explicit bani sau a indicat vreo sumă, iar Vladislav Gubschii a decis să transmită banii din proprie inițiativă, asemenea altor șoferi, într-un obicei deja stabilit (f.d.11-14, vol.III). Curtea de apel a conchis că se constată lipsa unor dubii rezonabile că la data de 19 august 2016, Vladislav Gubschii și Ion Popa i-a transmis lui Sergiu Pisari, ulterior efectuării controlului vamal, în lipsa unor extorcări, sume bănești ce nu i se cuvin, adică lipsesc semnele pretinderii sau ale extorcării, motiv pentru care, consideră prezentă în acțiunile inculpatului a contravenției prevăzute la art. 315 Cod contravențional (în redacția de la data comiterii faptelor).

36. Referitor la cele 14 capete de acuzare în temeiul art. 327 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a remarcat [Hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 07 decembrie 2017](#), prin care s-a declarat neconstituțională sintagma „intereselor publice sau” din articolul 327 alin. (1) din Codul penal, ceea ce, prin prisma art. 10 Cod penal, este aplicabil cazului din speță doar că sub aspect contravențional, conform art. 312 Cod contravențional. Ultima normă prevede răspunderea contravențională pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, manifestat prin folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, ținându-se cont de faptul că în calitate de parte prejudiciată apare Statul, reprezentat de către SFS. Sergiu Pisari, în calitate de inspector superior la postul vamal Otaci, este acuzat că nu a completat corespunzător filele de control din carnetele Interbus, contrar pct. 24 și pct. 39 din Hotărârea Guvernului nr. 456/2007. Instanța a considerat că instanța de fond a greșit, afirmând că verificarea filelor nu intra în atribuțiile lui Pisari. Conform legii, inspectorul trebuia să aplice semnătura și ștampila, iar în caz de nereguli, să întocmească actul corespunzător și să recomande completarea unor noi foi de parcurs. Totuși, acțiunile sale nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal, deoarece nu au cauzat prejudicii considerabile statului. În schimb, faptele au fost încadrate la art. 312 Cod Contravențional. Totuși, termenul de prescripție pentru tragere la răspundere contravențională a intervenit, Pisari fiind liberat de tragerea la răspunderea contravențională.

37. În ce privește respingerea încasării cheltuielilor de judecată în quantum de 39.476 de lei, reprezentând salariul procurorului și a consultantului acestuia, instanța de fond a procedat corect. Conform art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, acestea nu pot fi încasate de la inculpat.

38. La 29 martie 2023, SFS a depus recurs prin care a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel din 23 ianuarie 2023 și admiterea acțiunii civile. El a invocat că procurorul a constatat că Sergiu Pisari, în 14 cazuri, nu a sesizat autoritatea competentă cu privire la încălcarea art. 197 alin. (14) Cod contravențional. Pe fiecare caz omis a fost inițiată procedura premergătoare, dosarele fiind ulterior transmise spre examinare la ANTA. Aceasta a întocmit procese-verbale de constatare a contravenției, însă doar în cinci cazuri amenzile au fost achitate. Serviciul Fiscal consideră că pentru cele nouă cazuri neachitate se impune încasarea sumei de 93.600 de lei de la Sergiu Pisari, aceasta reprezentând prejudiciul cauzat bugetului. SFS contestă și temeinicia deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de apel, ca fiind tardivă. Instituția, în calitate de parte vătămată, a expediat cererea de apel la 19 februarie 2019 prin poștă, prin scrisoare recomandată, cu aviz de primire (DS3118400013AR). Conform calculului prezentat, termenul de apel a început să curgă la 06 februarie 2019 și a expirat la 21 februarie 2019. Având în vedere că apelul a fost depus la oficiul poștal la 19 februarie 2019, Serviciul Fiscal susține că acesta nu poate fi considerat tardiv și, prin urmare, solicită reconsiderarea soluției instanței de apel.

39. La 04 aprilie 2023, procurorul delegat în Procuratura de Circumscripție Bălți, Inga Pascari, a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, contestând soluția instanței de apel privind încetarea procesului penal față de inculpat, sub aspectul infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) din Codul penal și neadmiterea acțiunii civile înaintate de Serviciul Fiscal de Stat. Partea acuzării susține că fapta reținută în sarcina inculpatului constituie infracțiunea de corupție prevăzută de art. 324 din Codul penal. Deși menționează la p. 18 a recursurului că nu este de acord cu concluzia instanței de apel cu privire la lipsa extorcării, procurorul solicită menținerea soluției primei instanțe cu privire la art. 324 Cod penal, și anume reîncadrarea acțiunilor lui Pisari din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal în art. 324 alin. (4) Cod penal (corupere pasivă, fără extorcare, în proporții de până la 100 de unități convenționale). De asemenea, procurorul semnalează faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra solicitării sale de admitere a acțiunii civile, deși prejudiciul cauzat prin faptele inculpatului vizează direct bugetul public național.

40. La 11 mai 2023, Sergiu Pisari a depus referință prin care a solicitat declararea inadmisibilității recursurilor depuse, ca fiind vădit neîntemeiate. În viziunea apărării, Curtea de Apel Bălți corect a apreciat ansamblul de probe prezente la materialele cauzei și corect a concluzionat că în acțiunile sale lipsesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 324 și 327 Cod penal.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

41. La data comiterii faptei, art 324 Cod penal prevedea următoarele:

„Articolul 324. Corupere pasivă

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani:

...

2) Aceleași acțiuni săvârșite:

...

c) cu extorcare de bunuri sau servicii enumerate la alin.(1)

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

42. La ziua de astăzi, partea relevantă a art. 324 Cod penal este următoarea:

„(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia ...

4) Faptele prevăzute la alin.(1), (2) sau (3) săvârșite:

a) cu extorcare de bunuri sau servicii;

...

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.”

43. La data comiterii faptei, art. 197 alin. (14) Cod contravențional prevedea următoarele:

„(14) Nerespectarea, în cadrul desfășurării activității de transport rutier sau activității conexe transportului rutier, a obligațiilor prevăzute în Codul transporturilor rutiere

se sancționează cu amendă de la 120 la 140 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

44. Art. 315 Cod contravențional (în redacția de la data comiterii faptei) prevedea următoarele:

„Articolul 315. Primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material

Primirea (luarea) în exercițiul funcțiunii de recompensă nelegitimă sau de folos material, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu destituirea din funcție și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în serviciul public pe un termen de la 3 luni la un an.”

45. Art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(4) Procurorul poate intenta și susține acțiunea civilă intentată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice.”

46. Cererea de recurs a fost depusă pînă la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

...

12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.”

47. Conform art. 466 alin. (3) din Codul de procedură penală, hotărîrea instanței de apel rămîne definitivă la data pronunțării acesteia.

MOTIVAREA INSTANȚEI

48. Recursurile examinate au fost declarate în termenul de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică au fost depuse în termen.

49. Recursurile în această cauză au fost depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul emite actul de dispoziție conform legii procesuale penale în vigoare la ziua emiterii lui. Alin. (2) al aceluiași articol permite caracterul ultraactiv al legii procesual penale, însă doar cu condiția că caracterul ultraactiv este prevăzut de legea nouă. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, a schimbat fundamental temeiurile și procedura de judecare a recursurilor împotriva deciziilor instanței de apel. Această lege conține o normă de acordare a caracterului ultraactiv al prevederilor abrogate prin Legea 246/2023, însă norma în cauză se referă doar la temeiurile de recurs. Prin urmare, toate celelalte schimbări aduse procedurii de examinare a recursurilor prin Legea nr. 246/2023, inclusiv cele privind admisibilitatea recursului, decizia instanței de recurs, procedura și limitele judecării recursului, se vor aplica și recursurilor care au fost declarate până la 01 septembrie 2023 (*mutatis mutandis* decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), § 84).

50. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), para. 85), adică din alte argumente decât cele invocate în recurs. Dacă argumentele invocate în recurs sunt suficiente pentru admiterea recursului, în motivarea deciziei sale, Curtea Supremă de Justiție poate invoca argumente suplimentare, pentru a ușura înțelegerea hotărârii sale și a contribui la rolul său principal - asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție. Atunci când admite recursul, Curtea Supremă de Justiție de asemenea poate să nu fie de acord cu încadrarea juridică sugerată de recurent, atât în ceea ce privește temeiul de recurs (a se vedea deciziile CSJ nr. [1ra-1520/2023](#), § 56; [1ra-325/2024](#), § 25), cât și în ceea ce privește alte aspecte de procedură sau de drept material.

51. Completul notează că ambele părți sunt de acord cu soluția instanței de apel privind încadrarea acțiunilor lui Sergiu Pisari în baza art. 312 Cod contravențional (abuzul de putere sau abuzul de serviciu). În latura penală, acuzarea contestă doar calificarea juridică a faptelor lui Sergiu Pisari în baza art. 315 Cod contravențional (primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material), susținând că acestea întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 324 Cod penal (corupere pasivă). Procurorul consideră corectă calificarea acestei fapte conform art. 324 alin. (4) Cod penal (în redacția de la ziua comiterii faptei).

52. Procurorul și reprezentantul SFS solicită trimiterea cauzei la rejudecare. Conform art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecarea poate fi dispusă o singură dată. Art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală a fost dat într-o nouă

redacție prin Legea nr. 246/2023, iar modificările au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. Legea 246/2023 nu face distincție între rejudecările dispuse până la 01 septembrie 2023 și cele dispuse după această dată. Scopul limitării numărului trimiterilor la rejudecare este de a reduce durata examinării cauzelor. Având în vedere scopul acestei norme, ar fi contrar spiritului acestei modificări dacă trimiterile la rejudecare dispuse până la 01 septembrie 2023 nu ar fi fost luate în calcul. Prin urmare, după ce a trimis o dată cauza la rejudecare, indiferent de data dispunerii rejudecării, Curtea Supremă de Justiție nu mai poate să trimită cauza la rejudecare. Chiar dacă recursul este întemeiat, solicitarea de a trimite cauza la rejudecare nu poate fi admisă. Carențele eventuale urmează a fi corectate de către Curtea Supremă de Justiție (*mutatis mutandis* încheierea CSJ [nr. 1ra-1750/2023](#), para. 36).

53. Recursurile au fost depuse în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Pct. 6 se referă la motivarea deciziei instanței de apel și conține cinci situații distincte: a) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; b) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; c) motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; d) dispozitivul hotărârii este expus neclar; e) instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția. Recurenții menționează că din cele cinci situații prevăzute în temeiul de la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală este aplicabil cel de la lit. a), și anume instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Ei au menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat, nu a cercetat și nu a apreciat probele expuse în sentință care, în opinia acestuia, dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal, precum și a respins neîntemeiat acțiunea civilă.

54. Având în vedere argumentele din recursuri, Completul va examina recursurile prin prisma temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

f) Cu privire la latura penală

55. Atât instanța de apel, cât și prima instanță, au constatat că Sergiu Pisari a primit bani de la Vladislav Gubschii și de la Stefan Antonciuc după ce a solicitat ceva „la ceai”. Totuși, instanțele au conchis că sumele au fost oferite benevol. Instanța de apel a rezumat că faptele incriminate conform art. 324 Cod penal urmează a fi calificate conform art. 315 Cod contravențional (a se vedea para. 44).

56. Completul reiterează că martorul Vladislav Gubschii a declarat că, la sfârșitul inspectării, Sergiu Pisari i-a sugerat să îi lase ceva la „ceai” (a se vedea para. 14). Această declarației a fost acceptată ca fiind credibilă de prima instanță și de instanța de apel apel, însă acestea au considerat că fapta dată nu reprezintă o extorcare, deoarece solicitarea nu a fost însoțită de amenințări că, în caz de refuz, persoanele vor fi supuse unui control mai riguros și nu a fost numită o sumă concretă (a se vedea para. 21 și 35). Completul nu este de acord cu această

concluzie. Având în vedere cele menționate în paragraful următor, transmiterea remunerației nu poate fi apreciată ca fiind benevolă.

57. Completul notează că Vladislav Gubschii și Stefan Antonciuc erau șoferi de autocare. Datorită profesiei sale, șoferii autocarelor traversează frecvent frontiera. De regulă, șoferii de autocare circulă pe aceleași rute și traversează frontiera prin aceleași puncte de trecere a frontierei, existând o probabilitate înaltă să fie controlați la frontieră de aceeași oficiali. Șoferii autocarelor trebuie să respecte un orar prestabilit, iar numeroși pasageri ar putea fi nemulțumiți de reținerile excesive în punctele de trecere a frontierei. De asemenea, aceștia nu pot face cale înapoi. Din aceste motive, șoferii de autocare sunt în special predispuși să evite neînțelegerile cu oficialii de la frontieră. Martorul Ion Popa a recunoscut că, în perioada relevantă, vameșii solicitau frecvent plăți „la ceai” pentru a facilita trecerea frontierei (a se vedea para. 15). Efectuarea unui control mai minuțios la frontieră ține, în mare măsură, de discreția oficialilor de la frontieră. Controlul minuțios nu implică doar prelungirea duratei de staționare la punctul de trecere al frontierei, ci și un disconfort suplimentar pentru pasageri, lucrurile cărora sunt verificate. De asemenea, crearea unor neînțelegeri cu oficialii de la frontieră poate crea riscuri de deficiențe la următoarele treceri ale frontierei. Mai mult, cele întâmplate la punctele de trecere a frontierei Republicii Moldova sunt filmate de camerele de supraveghere video, ceea ce descurajează amenințările tranșante din partea oficialilor de la frontieră. Aceste realități sunt evidente, în special pentru lucrătorii vamali și șoferii de curse. În asemenea circumstanțe, orice solicitare din partea lucrătorului vamal de la șoferul unui autocar al unei plăți informale îl impune efectiv pe ultimul să transmită remunerația ilicită. Prin urmare, pretinderea de către lucrătorul vamal de la un șofer de autocar a unei sume de bani, chiar și voalată, reprezintă o extorcare.

58. Lucrătorii vamali au interdicția absolută de a pretinde și a accepta plăți informale. În cazul de față, inculpatul nu a verificat dacă identitatea pasagerilor autobuzului la intrarea în țară era aceeași ca și la ieșire din țară și nu a verificat dacă foile de parcurs au fost întocmite corespunzător. Având în vedere cele menționate în paragraful precedent, este evident că, în asemenea circumstanțe, orice pretindere din partea unui lucrător vamal, până la finalizarea controlului vamal, a banilor trebuie interpretată în contextul riscului iminent de a fi supus unui control minuțios la frontieră. Și martorii au recunoscut că plățile sunt efectuate pentru a evita reținerile în vamă (a se vedea para. 15). Aceasta faptă cade sub incidența art. 324 Cod penal.

59. Conform rechizitoriului, Sergiu Pisari este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal. Această învinuire nu a fost modificată. Faptul că procurorul solicită în recurs condamnarea lui Sergiu Pisari conform art. 324 alin. (1) Cod penal nu reprezintă o modificare a învinuirii.

Completul reiterează că, dacă constată motive suficiente în recurs pentru admiterea acestuia, Curtea Supremă de Justiție poate da o altă încadrare juridică faptelor stabilite decât cea sugerată de recurent (a se vedea para. 50).

60. Din para. 57 rezultă că Sergiu Pisari a extorcat o remunerație ilicită. La ziua comiterii faptei, aceasta urma a fi calificată conform art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal. În prezent, extorcarea cade sub incidența art. 324 alin. (4) lit. a) Cod penal, adică corupția pasivă comisă prin extorcare este incriminată distinct și la ziua de astăzi. Prin urmare, instanța constată vinovăția lui Sergiu Pisari în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în versiunea în vigoare la ziua comiterii faptei (a se vedea para. 41).

61. Faptul că sumele primite de Sergiu Pisari nu depășesc 100 de unități convenționale, nu are nicio relevanță pentru calificarea acțiunilor condamnatului conform art. 324 alin. (2) Cod penal. Acest aspect era relevant doar dacă nu ar fi fost admisă extorcarea și fapta ar fi fost încadrată conform art. 324 alin. (1) Cod penal.

62. Nici prima instanță, nici instanța de apel nu a motivat convingător de ce aspectele menționate în para. 56-61 au fost trecute cu vederea, deși acestea erau esențiale pentru decizia care urma a fi luată în acest caz. Din acest motiv, decizia instanței de apel și a primei instanțe în ceea ce privește învinuirea conform art. 324 Cod penal urmează a fi casate în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare până la 01 septembrie 2023).

63. Completul constată, atât la ziua comiterii infracțiunii, cât și la ziua de astăzi, coruperea pasivă comisă prin extorcare este o infracțiune gravă. Fapta infracțională a fost comisă de condamnat în anul 2016, iar termenul de tragere la răspundere penală pentru acestea încă nu a expirat.

64. La ziua comiterii faptei, art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal prevedea o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6.000 la 8.000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani. Aceasta se încadrează în categoria infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică.

65. Completul constată că Sergiu Pisari a comis infracțiunea fără circumstanțe agravante sau atenuante, prevăzute de art. 76 și 77 din Codul penal. De asemenea, nu s-au identificat temeiuri pentru liberarea acestuia de răspundere penală, conform art. 53 din Codul penal. Sergiu Pisari îndeplinește condițiile prevăzute de legislația în vigoare pentru a fi sancționat cu pedeapsă sub formă de închisoare, având în vedere prevederile sancțiunii norme penale incriminate, starea sa de sănătate și situația socială. La individualizarea pedepsei, completul va ține cont de vârsta inculpatului, că este căsătorit, de durata acestui proces, că sumele primite

nu au fost mari, iar extorcarea nu a fost însoțită de amenințări. Completul de asemenea va ține cont de faptul că condamnatul nu și-a recunoscut vina.

66. În urma analizării tuturor argumentelor, atât în favoarea, cât și în defavoarea condamnatului, precum și a efectului cumulativ al pedepselor aplicate, instanța decide sancționarea lui Sergiu Pisari cu o pedeapsă de cinci ani de închisoare pentru infracțiunea prevăzută de art. 324 alin. (2) din Codul penal. Conform art. 72 alin. (3) Cod penal, pedeapsa cu închisoare urmează să fie executată în penitenciar de tip semiînchis. De asemenea, se va aplica și sancțiunea cu amendă în mărime maximă, de 8.000 de unități convenționale, ce reprezintă 160.000 de lei (la data comiterii mărimea unei unități convenționale era de 20 de lei).

67. Instanța subliniază că infracțiunea este comisă de condamnat în contextul exercitării atribuțiilor de serviciu, ceea ce atrage după sine aplicarea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a deține funcții publice. Completul decide să aplice această măsură pe un termen de opt ani. Această interdicție are și scopul de a reduce riscurile de corupție sistemică.

68. Circumstanțele reținute la para. 64, coroborate cu celelalte pedepse aplicate, sunt totuși apreciate de către Complet drept circumstanțe care permit aplicarea în privința condamnatului a art. 90 alin. (1) Cod penal, cu termenul maxim de probă admis de lege - trei ani. Drept motive la dispunerea condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei este faptul că inculpatul nu prezintă gradul de pericol social necesar executării reale a pedepsei cu închisoare. În perioada de probațiune, inculpatul are posibilitatea de a-și corecta comportamentul, evitând astfel repercusiuni mai severe, inclusiv pentru persoanele aflate la întreținerea sa. De asemenea, se va obliga condamnatul, conform art. 90 alin. (6) pct. a) și g) din Codul penal al Republicii Moldova, să se prezinte la organul de probațiune la datele fixate de acesta și să participe la programe probaționale pentru dezvoltarea capacității de a respecta legea, valorile sociale și morale.

g) Cu privire la latura civilă

69. Completul constată că instanța de apel a respins apelul SFS ca tardiv, deoarece sentința a fost pronunțată la 05 februarie 2019, iar cererea de apel a fost înregistrată pe 25 februarie 2019, peste mai mult de 15 zile. Recurentul susține că cererea de apel a fost expediată prin poștă la 19 februarie 2019, cu aviz de primire, anexat la dosar (vol. III, f.d. 59). Avizul confirmă că apelul a fost expediat pe 19 februarie 2019. Conform art. 232 alin. (1) din Codul de procedură penală, actul depus în termenul prevăzut de lege la oficiul poștal este considerat depus în termen. Astfel, apelul nu este tardiv. Mai mult, procurorul de asemenea a solicitat admiterea acțiunii civile a SFS, iar apelul procurorului nu a fost considerat tardiv de către instanța de apel. Având în vedere art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală (a se vedea para. 45), chiar dacă apelul SFS era tardiv, dacă procurorul

solicită în instanța de apel, acțiunea civilă trebuia examinată. Prin urmare, în această parte recursul Serviciului Fiscal de Stat urmează a fi admis în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (în redacția de până la 01 septembrie 2023).

70. Completul de judecată constată că suma de 93.600 de lei, solicitată în acțiunea civilă a SFS, reprezintă echivalentul a nouă amenzi minime neachitate pentru contravenția prevăzută de art. 197 alin. (14) din Codul contravențional (a se vedea para. 44). Deși în acțiunea civilă se menționează că ANTA a întocmit în final 14 procese-verbale cu privire la această contravenție, doar cinci dintre acestea au fost achitate. SFS nu a prezentat procesele-verbale cu privire la contravenție și nici deciziile de sancționare. SFS nu a explicat convingător de ce celelalte nouă amenzi nu au putut fi executate. Nu există nicio certitudine că, dacă condamnatul și-ar fi îndeplinit corespunzător atribuțiile de serviciu, toate aceste amenzi ar fi fost executate. Mai mult, art. 197 alin. (14) din Codul contravențional era abrogat prin Legea nr. 295/2017 (în vigoare din 12 ianuarie 2018), până la ziua emiterii sentinței. Încasarea de la condamnat a echivalentului unor amenzi pentru abateri care nu mai constituie contravenții sau infracțiuni este greu, dacă nu imposibil, de justificat. Din aceste motive, acțiunea civilă a SFS este respinsă.

71. Pentru a ușura înțelegerea hotărârii sale, Completul explică că în acest caz au fost admise recursuri depuse până la 01 septembrie 2023. Aceste recursuri au fost examinate conform temeiurilor de recurs existente la ziua depunerii acestora. Legislația actuală nu obligă Curtea Supremă de Justiție să organizeze o ședință cu invitarea părților pentru a admite un recurs în care se invocă, conform temeiurilor vechi de recurs, motivarea inadecvată a deciziei instanței de apel. În această cauză, Curtea Supremă de Justiție nu a dat o nouă apreciere probelor testimoniale. De asemenea, ea a acceptat constatările de fapt date de instanța de apel. Ea doar a dat o altă încadrare juridică faptelor stabilite de instanța de apel, ceea ce nu contravine dreptului la un proces echitabil (a se vedea hot. CtEDO [Ignat v. România](#), 2021, §§ 47-58).

72. Deși CSJ a individualizat singură pedeapsa, fără a chema părțile în ședință, acest fapt de asemenea nu încalcă dreptul la un proces echitabil. Discreția acordată instanței judecătorești de art. 324 alin. (2) Cod penal pentru individualizarea pedepsei era una limitată. Circumstanțele atenuante puteau fi desprinse cu ușurință de către instanța de recurs din materiale cauzei, iar circumstanțe agravante nu au fost reținute. Completul a aplicat condamnatului cea mai scurtă pedeapsă cu închisoarea posibilă și a suspendat executarea ei. De asemenea, CSJ a aplicat interdicția de a ocupa funcții publice pe o perioadă apropiată de cea minimă și a motivat neaplicarea pedepsei minime pentru necesitatea descurajării faptelor similare. Amenda aplicată, deși este cea mai mare permisă de lege la ziua comiterii faptei, trebuie privită în contextul pedepsei minime cu închisoare aplicate. De

asemenea, amenda aplicată este de două ori mai mică decât amenda minimă prevăzută de lege la ziua de astăzi pentru aceeași faptă. Chiar dacă ar fi fost organizată o ședință, o pedeapsă mai blândă pentru fapta comisă nu era posibil de stabilit, mai ales în contextul poziției apărării că condamnatul nu a comis infracțiunea prevăzută de art. 324 alin. (2) Cod penal.

73. Din motivele de mai sus, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12 (în redacția de până la 01 septembrie 2023) și art. 435 alin. (1) pct. 1) lit. d) din Codul de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite parțial recursurile declarate de Serviciul Fiscal de Stat și de procurorul Inga Pascari, în partea învinuirii lui Sergiu Pisari de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal și a soluționării acțiunii civile, casează în această parte decizia Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2023 și sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, din 05 februarie 2019;

Rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre prin care Sergiu Pisari se recunoaște vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal (în redacția de la data comiterea faptei), și i se stabilește următoarea pedeapsă:

- a) 5 (cinci) ani de închisoare în penitenciar semiînchis, cu suspendarea executării acesteia în temeiul art. 90 Cod penal, pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani;
- b) amendă în mărime de 8.000 (opt mii) de unități convenționale, ceea ce reprezintă 160,000 (una sută șaiszeci mii) de lei;
- c) privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 8 (opt) ani.

În perioada de probațiune, în conformitate cu prevederile art. 90 alin. (6) pct. a) și g) din Codul penal, Sergiu Pisari se obligă:

- a) să se prezinte la organul de probațiune la datele fixate de acesta;
- b) să participe la programe probaționale pentru dezvoltarea capacității de a respecta legea, valorile sociale și morale.

Se respinge acțiunea civilă depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui Sergiu Pisari cu privire la repararea prejudiciului material, ca fiind neîntemeiată.

În rest, dispozițiile din decizia Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2023 se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea